Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2019-954
(mr. E.L.A. van Emden, voorzitter en mr. S. van Rijn, secretaris)

Klacht ontvangen op	: 17 juli 2019
Ingediend door	: Consument
Tegen	: ING Bank N.V., gevestigd te Amsterdam, verder te noemen de Bank
Datum uitspraak	: 21 november 2019
Aard uitspraak	: Niet-bindend advies

Samenvatting

Consument vordert van de Bank inzage in de rekeningafschriften van haar overleden grootmoeder. De Bank weigert dit, omdat het verzoek niet door/namens alle erfgenamen tezamen is gedaan. Hoewel de Commissie zeer goed begrijpt dat Consument inzage wenst in de rekeningafschriften, is er geen wettelijke of contractuele grondslag op basis waarvan Consument een individueel recht op inzage heeft. De vordering van Consument dient om die reden te worden afgewezen.

1. Procesverloop

De Commissie beslist met inachtneming van haar Reglement en op basis van de volgende stukken:

- het door Consument ingediende klachtformulier met bijlagen;
- de aanvullende reactie van Consument;
- het verweerschrift van de Bank;
- de repliek van Consument.

De Commissie stelt vast dat dit geschil zich leent voor verkorte behandeling als bedoeld in artikel 32 van haar Reglement.

2. Feiten

De Commissie gaat uit van de volgende feiten.

2.1 De grootmoeder van Consument is in 2016 overleden. Consument is een van de erfgenamen in de nalatenschap van haar grootmoeder.

2.2 De grootmoeder van Consument hield bij leven een betaalrekening aan bij de Bank.

In artikel 13 lid 3 van de toepassing zijnde algemene voorwaarden is bepaald:

"Het kan zijn dat u meer dan één erfgenaam heeft. Aan informatieverzoeken van afzonderlijke erfgenamen hoeven wij niet te voldoen. Denkt u hierbij bijvoorbeeld aan informatie over betalingen via uw rekening."

2.3 Een notaris heeft op 27 december 2018 in verband met het overlijden van de grootmoeder van Consument een verklaring van erfrecht opgesteld. Uit de verklaring van erfrecht blijkt dat aan een zoon van de grootmoeder van Consument 1/3 van de nalatenschap wordt nagelaten en aan Consument, tezamen met drie andere kleinkinderen, ieder 1/6 gedeelte van de nalatenschap. Verder is in de verklaring van erfrecht verklaard:

"Mitsdien zijn [namen alle erfgenamen], tezamen bevoegd en gerechtigd tot het ontvangen van en kwiteren voor alle gelden en verdere baten behorende tot voormelde nalatenschap van genoemde erflaatster."

2.4 Consument heeft bij de Bank om inzage verzocht in de rekeningafschriften van haar grootmoeder, over de periode van januari 2015 tot het moment van overlijden. De Bank heeft dit verzoek afgewezen, omdat volgens de Bank enkel de erfgenamen tezamen bevoegd zijn een dergelijk verzoek te doen.

3. Vordering, klacht en verweer

Vordering Consument

3.1 Consument vordert inzage in de rekeningafschriften van de door haar grootmoeder bij de Bank aangehouden rekening, over de periode van januari 2015 tot het moment van overlijden.

Grondslagen en argumenten daarvoor

3.2 Deze vordering steunt, kort en zakelijk weergegeven, op de volgende grondslag. Consument heeft recht op inzage in de rekeningafschriften op grond van artikel 4:182 BW en artikel 4:78 BW. Consument voert hiertoe de volgende argumenten aan.

- Een verzoek om inzage in de rekeningafschriften van de grootmoeder van Consument hoeft op grond van de wet niet door alle erfgenamen tezamen gedaan te worden. De erfgenamen treden van rechtswege in de rechten van de grootmoeder van Consument (artikel 4:182 BW). Daaronder valt ook het recht op inzage in de rekeningafschriften.

De notaris heeft dit aan Consument bevestigd, en daarbij ook nog gewezen op artikel 4:78 BW.

- De uitspraak van de Geschillencommissie van 2 oktober 2019 (nummer: 2019-762) waar de Bank naar verwijst betreft een fundamenteel verschillende situatie. Consument wil inzage in de rekeningafschriften om haar positie in de nalatenschap te kunnen bepalen.

Verweer van de Bank

3.3 De Bank heeft de stellingen van Consument weersproken. Voor zover nodig zal de Commissie bij de beoordeling daarop ingaan.

4. Beoordeling

4.1 Aan de Commissie ligt de vraag voor of de Bank gevolg moet geven aan het verzoek van Consument, om haar inzage te geven in de rekeningafschriften van de rekening van de grootmoeder van Consument van voor haar overlijden.

Recht op inzage rekeningafschriften door de erfgenamen tezamen

4.2 Aan de grootmoeder van Consument kwam het recht toe tot inzage in haar eigen rekeningafschriften. Met het overlijden van de grootmoeder van Consument volgen alle erfgenamen van rechtswege op in alle voor overgang vatbare rechten en in haar bezit en houderschap (artikel 4:182 lid 1 BW). De erfgenamen zijn in dit geval Consument, een zoon van de grootmoeder van Consument en drie (andere) kleinkinderen van de grootmoeder *tezamen*. Aan de erfgenamen *tezamen* komt daarom ook het recht toe tot inzage in de rekeningafschriften van voor het overlijden van de grootmoeder van Consument (vgl. Rechtbank Midden-Nederland, 31 augustus 2016, ECLI:NL:RBMNE:2016:4719, te vinden op rechtspraak.nl).

4.3 De Bank betwist deze bevoegdheid van alle erfgenamen tezamen niet. De Bank heeft toegezegd de gevraagde inzage te verstrekken, wanneer het verzoek door alle erfgenamen tezamen wordt gedaan.

Individueel recht op inzage door Consument

4.4 In dit geval wordt het verzoek om inzage echter niet gedaan door alle erfgenamen tezamen, maar enkel door Consument. Naar de Commissie begrijpt verkrijgt Consument geen medewerking van alle andere erfgenamen om gezamenlijk een verzoek tot inzage te doen.

4.5 Voor de beoordeling of Consument een individueel recht op inzage in de rekening-afschriften heeft, is naast hetgeen is overwogen in overweging 4.2 het navolgende van belang.

4.6 Wat betreft de nalatenschap van de grootmoeder van Consument is er sprake van een zogenoemde 'gemeenschap' zoals beschreven in artikel 3:166 BW. De nalatenschap van de grootmoeder van Consument is immers nog niet verdeeld, waardoor de 'goederen' in de gemeenschap toebehoren aan alle deelgenoten (lees: erfgenamen) *gezamenlijk*.

Onder 'goederen' wordt hier volgens de wet verstaan *alle zaken en alle vermogensrechten* (artikel 3:1 BW).

4.7 Voor handelingen en beheer betreffende een gemeenschappelijk goed is artikel 3:170 BW van belang. Daarin is bepaald wanneer welke bevoegdheden door de deelgenoten, al dan niet zelfstandig en/of de anderen vertegenwoordigend, kunnen worden uitgeoefend. Uit dit artikel volgt naar het oordeel van de Commissie dat tot het opvragen van de rekeningafschriften uitsluitend de deelgenoten *tezamen* bevoegd zijn. Van de in dit wetsartikel genoemde handelingen of beheer welke door een deelgenoot zelfstandig kunnen worden verricht, is immers geen sprake (vgl. GC-Kifid 2019-762 r.o. 4.4, te vinden op kifid.nl). De Commissie is van oordeel dat, in tegenstelling tot hetgeen Consument stelt, voornoemde uitspraak geen fundamenteel andere situatie is wat de voorliggende rechtsvraag betreft.

4.8 Het recht op inzage vloeit volgens Consument ook voort uit artikel 4:78 BW. Deze stelling volgt de Commissie echter niet. In artikel 4:78 BW is immers bepaald dat een legitimaris die geen erfgenaam is *tegenover de erfgenamen en met het beheer van de nalatenschap belaste executeurs* aanspraak kan maken op inzage en afschrift van alle bescheiden die voor de berekening van de legitieme portie behoeft. Daargelaten dat Consument niet kwalificeert als legitimaris die geen erfgenaam, is de Bank geen erfgenaam en ook geen executeur van de nalatenschap. De aanspraak op inzage en afschrift van bescheiden kan op grond van dat artikel dus niet worden gemaakt tegenover de Bank.

4.9 Wat betreft het in lid 2 van artikel 4:78 BW bedoelde verzoek dat aan de kantonrechter kan worden gedaan geldt hetzelfde: de Bank is geen erfgenaam en ook geen executeur van de nalatenschap, waardoor de Bank op grond van dat artikel niet door de kanton-rechter kan worden opgeroepen.

4.10 Het standpunt van de Bank dat zij aan individuele erfgenamen geen inzage hoeft te geven is verder conform hetgeen bij leven van de grootmoeder van Consument met de Bank is overeengekomen in artikel 13 lid 3 van de van toepassing zijnde algemene voorwaarden. De Bank handelt met de weigering om aan Consument inzage te geven dus ook niet in strijd met de contractuele afspraken.

Conclusie

4.11 Hoewel de Commissie zeer goed begrijpt dat Consument inzage wenst in de rekening-afschriften, is er geen wettelijke of contractuele grondslag op basis waarvan de Commissie de Bank daartoe kan verplichten. De vordering van Consument dient om die reden te worden afgewezen.

Beslissing

De Commissie wijst de vordering af.

Deze beslissing is genomen in een verkorte procedure als bedoeld in artikel 32 van het Reglement. De uitspraak heeft daarom de vorm van een niet-bindend advies. Tegen deze uitspraak staat geen hoger beroep open bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. U kunt de zaak nog wel aan de rechter voorleggen.

U kunt, binnen twee weken na de verzenddatum van deze uitspraak, bij de Voorzitter van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening schriftelijk een verzoek indienen tot herstel van kennelijke vergissingen in de uitspraak. U moet daarbij met name denken aan correctie van reken- of schrijffouten en verbetering van namen en data. De volledige procedure met de termijnen die daarbij in acht moeten worden genomen staat beschreven in artikel 40 van het Reglement.